

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DEPARTAMENT PORZĄDKU
I BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

KPB.410.2.3.2024

st. bryg. Roman Krzywiec
Komendant Miejski
Państwowej Straży Pożarnej
m. st. Warszawy

Komenda Miejska
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Polna 1,
00-622 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/030 Przygotowanie do działań specjalistycznych grup ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy
Kierownik jednostki kontrolowanej	St. bryg. Roman Krzywiec, Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy od 1 kwietnia 2022 r. ¹
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja SGR w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, w tym na czas wprowadzania stanów nadzwyczajnych. 2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje strażaków ratowników SGR. 3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników. 4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej. 5. Sprawowanie przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2023 r. do 16 września 2024 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontrolerzy	1. Arkadiusz Tulpan, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr KPB/40/2024 z 29 kwietnia 2024 r. 2. Eryk Ibraimoski, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/41/2024 z 29 kwietnia 2024 r. (akta kontroli: t. 1 str.1-2)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zorganizowanie w Komendzie Miejskiej PSP m. st. Warszawy⁴ sześciu Specjalistycznych Grup Ratowniczych⁵ przeznaczonych do realizacji działań ratowniczych w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Stan osobowy i wyszkolenie strażaków ratowników oraz stan wyposażenia umożliwiał SGR funkcjonującym w strukturze KM PSP m. st. Warszawy realizowanie działań ratowniczych w ramach utrzymywanych poziomów gotowości operacyjnej. W KM PSP m. st. Warszawy gotowość operacyjna SGR była monitorowana na bieżąco. NIK pozytywnie ocenia podejmowane przez Komendanta Miejskiego PSP działania nadzorcze w zakresie zgodności wydawanych rozkazów z dokumentami dotyczącymi zasad organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości, nie miały istotnego wpływu na realizację zadań SGR.

¹ Akt powołania z dnia 28 marca 2022 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zwana dalej również: KM PSP m. st. Warszawy.

⁵ Zwanych dalej również: SGR.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy utworzył i zorganizował sześć SGR określając ich skład osobowy. Były to grupy ratownictwa wodno-nurkowego, wysokościowego, technicznego, chemicznego i ekologicznego oraz grupy poszukiwawczo-ratownicza i sonarowa. W okresie objętym kontrolą w KM PSP m. st. Warszawy sporządzano wymagane dokumenty dotyczące m.in. analizy zagrożeń i analizy zabezpieczenia operacyjnego, powiatowe plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego, a także plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy aktualizował składy osobowe poszczególnych SGR w zakresie stanu liczbowego oraz kwalifikacji i uprawnień strażaków wchodzących w skład SGR. Opracowano też i wdrożono regulacje wewnętrzne, w których doprecyzowano sposób i formy doskonalenia zawodowego.

Strażakom zapewniono szkolenia specjalistyczne, chociaż w dwóch jednostkach SGR wystąpiły braki w tym zakresie, co powodowało dodatkowe obciążenia dla strażaków posiadających wymagane kwalifikacje.

Stan wyposażenia SGR umożliwiał prowadzenie działań ratowniczych pomimo stwierdzonych braków. Sukcesywnie doposażano SGR w sprzęt i wyposażenie. Tabele wyposażenia zostały ustalone przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy i uzgodnione z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim PSP. W KM PSP m. st. Warszawy były podejmowane działania w celu zapewnienia finansowania SGR, a także zapewnienia strażakom właściwego zabezpieczenia logistycznego na wypadek prowadzenia długotrwałych działań ratowniczych.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy monitorował gotowość operacyjną SGR. Stwierdzono, że obniżanie poziomów gotowości operacyjnej w stosunku do deklarowanej było spowodowane obiektywnymi przesłankami wynikającymi przede wszystkim z konieczności dokonania naprawy i serwisu samochodów oraz sprzętu specjalistycznego, a także potrzeby przeszkolenia zespołów ratowniczych w zakresie specjalności gruzowiskowej.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.: nieprawidłowego określenia poziomów gotowości ujętych w rozkazach o utworzeniu SGR, braku aktualizacji powiatowych planów ratowniczych oraz powiatowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym. Do czasu zakończenia kontroli większość z tych nieprawidłowości została usunięta.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja Specjalistycznych Grup Ratowniczych⁷ w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, w tym na czas wprowadzenia stanów nadzwyczajnych.

**Opis stanu
faktycznego**

1. Zgodnie z art. 13 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁸ (zwana dalej: ustawą o PSP), do zadań komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej należy organizowanie na obszarze powiatu krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w rozporządzeniu z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej

⁶ Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Zwane dalej również SGR.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 127.

organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁹ (dalej również: rozporządzenie w sprawie ksrsg), określił szczegółową organizację ksrsg w zakresie m.in.: funkcjonowania na obszarze powiatu; walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi; ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego; dokumentacji funkcjonowania ksrsg. W § 4 ust. 1 pkt 1-3 tego rozporządzenia określono, że organizacja ksrsg przez komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej na obszarze powiatu obejmuje: opracowanie analiz zagrożeń oraz analiz zabezpieczenia operacyjnego; opracowanie powiatowego planu ratowniczego; ustalenie sieci podmiotów ksrsg i ich obszarów chronionych.

W Komendzie Głównej PSP zostały opracowane zasady organizacji: działań poszukiwawczo-ratowniczych¹⁰, ratownictwa wysokościowego¹¹, technicznego¹², wodnego¹³, a także chemicznego i ekologicznego¹⁴, w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, które zostały zatwierdzone przez Komendanta Głównego PSP lub Zastępcę Komendanta Głównego PSP. W latach 2023-2024 na obszarze miasta stołecznego Warszawy funkcjonowało sześć specjalistycznych grup ratowniczych (SGR), we wszystkich specjalnościach objętych kontrolą:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego (SGRWN) „Warszawa 5” i Specjalistyczna Grupa Sonarowa (SGS),
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego (SGRChem) „Warszawa 6”,
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego (SGRW) „Warszawa 7”,
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Technicznego (SGRT) „Warszawa 8”,
- Specjalistyczna Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza (SGPR) „Warszawa 9”.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy utworzył ww. SGR rozkazami¹⁵, w których określono również poziomy gotowości operacyjnej. SGR zostały utworzone na bazie

⁹ Dz. U. poz. 1737.

¹⁰ „Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” zatwierdził Komendant Główny PSP dnia 16 listopada 2016 r. (dalej również: „Zasady organizacji działań PR-2016”). Dokument ten został zaktualizowany dokumentem pn. „Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (kwiecień 2023 r.) (dalej również: „Zasady organizacji działań PR-2023”) zatwierdzonym przez Zastępcę Komendanta Głównego PSP (brak daty).

¹¹ „Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (wrzesień 2020 r.) (dalej również: „Zasady organizacji RW-2020”) zatwierdził Zastępca Komendanta Głównego PSP (brak daty). Dokument ten został zaktualizowany dokumentem pn. „Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (dalej również: „Zasady organizacji RW-2024”) zatwierdzonym przez Komendanta Głównego PSP dnia 12 kwietnia 2024 r.

¹² „Zasady organizacji ratownictwa technicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (październik 2021 r.) (dalej również: „Zasadami organizacji RT-2021”) zatwierdził Zastępca Komendanta Głównego PSP (brak daty).

¹³ Zasady organizacji ratownictwa wodnego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (grudzień 2020 r.) (zwane dalej również: „Zasadami organizacji RW-N-2020”) zatwierdził (brak daty zatwierdzenia) Zastępca Komendanta Głównego PSP.

¹⁴ „Zasady organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (listopad 2021 r.) (dalej również: „Zasady organizacji RChem-2021”) zatwierdził Zastępca Komendanta Głównego PSP (brak daty).

¹⁵ Rozkazem Nr 10/2013 Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie: zorganizowania specjalistycznych grup ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym w Komendzie Miejskiej PSP m. st. Warszawy, powołano 5 SGR dla których ustalono również poziomy gotowości operacyjnej. Rozkazem Nr 22/2016 z dnia 8 lutego 2016 r. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy rozkazał zapewnić Specjalistycznej Grupie Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Warszawa 5” poziom gotowości A, B, C. Rozkazem Nr 157/2022 z dnia 8 sierpnia 2022 r. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy utworzył Specjalistyczną Grupę Sonarową. Rozkazem Nr 239/2022 z dnia 16 listopada 2022 r. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy rozkazał zapewnić Specjalistycznej Grupie Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego „Warszawa 6” poziom gotowości operacyjnej: A, B, C, D, E. Rozkazem Nr 4/2017 z dnia 11 stycznia 2017 r. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy rozkazał powołać Specjalistyczną Grupę Poszukiwawczo-Ratowniczą „Warszawa 9” na poziomach gotowości: A, B, C, U. Rozkazem Nr 313/2023 z dnia 27 grudnia 2023 r., zmienionym Aneksami Nr 2 z dnia 8 lutego 2024 r., Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy utworzył 5 SGR dla których ustalił poziomy gotowości operacyjnej.

Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych (dalej: JRG) nr 1, 6, 7, 10, 15 będących komórkami organizacyjnymi Komendy Miejskiej PSP m. st. Warszawy.

Ustalono, że trzy rozkazy dot. utworzenia SGR w zakresie poziomów gotowości operacyjnej były niezgodne z postanowieniami „Zasad organizacji RW-2020”, „Zasad organizacji RChem-2021”, „Zasad organizacji działań PR-2023”.

Komendant Miejski PSP m.st. Warszawy w grudniu 2023 r. dokonał weryfikacji obowiązujących rozkazów stanowiących podstawę organizacji poszczególnych SGR, której konsekwencją dokonanej analizy było wydanie ww. rozkazu Nr 313/2023 z 27 grudnia 2023 r. (zmienionego aneksem Nr 1¹⁶) dostosowującego poziomy gotowości SGR do obowiązujących dokumentów. Kwestię tą opisano szerzej w pkt. 1 sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: t. 1 str. 9-26, 301-322, 342-376, 550-566)

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy aneksem Nr 2 z 8 lutego 2024 r. do rozkazu Nr 313/2023 – na podstawie rozkazu Nr 41/2024 Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z dnia 5 lutego 2024 r.¹⁷ – polecił utworzyć m.in. SGRChem „Warszawa 6” na poziomie gotowości: A, B, C, D, L. W aneksie Nr 2 postanowiono, że poziom gotowości E dla SGRChem „Warszawa 6” zostaje określony odrębnymi dokumentami w jednostkach organizacyjnych PSP według obowiązujących „Zasad organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym”.

Liczba i rodzaj aktualnie istniejących sześciu SGR były zgodne z docelowymi planami SGR wykazanymi w dokumencie pn. „Krajowy plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego Państwowej Straży Pożarnej na lata 2022-2024”.

Liczba i rodzaj utworzonych SGR w strukturze organizacyjnej KM PSP m.st. Warszawy SGR wynikała m.in. z dwóch dokumentów tj. „Analizy zagrożeń m.st. Warszawy” i „Analizy zabezpieczenia operacyjnego m. st. Warszawy”, które zostały opracowane w 2023 r. i 2024 r. Przedmiotowe analizy poprzedzały opracowanie w KM PSP m. st. Warszawy powiatowych planów ratowniczych z 2023 r. i 2024 r. uzgodnionych z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim PSP.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy stosownymi rozkazami¹⁸ ustalał składy osobowe SGR z wyszczególnieniem stopni służbowych, imion i nazwisk funkcjonariuszy, posiadanych przez nich kwalifikacji lub uprawnień, za wyjątkiem dwóch rozkazów (Nr 5/2020 z 9 stycznia 2020 r. i Nr 9/2024 z 11 stycznia 2024 r.) dotyczących SGRChem „Warszawa 6” w których nie wyszczególniono uprawnień lub kwalifikacji funkcjonariuszy wymienionych w tych rozkazach. W latach 2023-2024 SGRW-N Przemyśl, a następnie SGRW-N Podkarpacie zabezpieczała obszar Polski, w tym obszar Warszawy w zakresie działań ratowniczych na poziomie gotowości operacyjnej ABCchem.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że w przypadku gdy dana SGR nie zapewniała określonego poziomu gotowości operacyjnej to informacja o tym fakcie była przekazywana do Komendy Wojewódzkiej PSP w Warszawie. Przesłanie takiej informacji „*jest jednoznaczne z tym, że obszar chroniony m. st. Warszawy na danym poziomie gotowości musi być chroniony przez SGR spoza m. st. Warszawy*”. Ustalono, że Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy nie posiadał informacji, która SGR spoza Warszawy byłaby zobowiązana do realizacji zadań poziomu gotowości,

¹⁶ Brak daty aneksu Nr 1. Z aneksu Nr 1 wynika, że wchodzi w życie z dniem podpisania (brak daty podpisania).

¹⁷ W sprawie utworzenia poziomów gotowości C, D, E, L dla SGRChem „Warszawa 6” oraz obowiązujących dokumentów zasad organizacji ratownictwa specjalistycznego.

¹⁸ Rozkaz Nr: 5/2020 z 9.01.2020 r., 15/2021 z 26.01.2021 r., 5/2022 i 6/2022 z 12.01.2022 r., 1/2023 z 2.01.2023 r., 16/2023 z 31.01.2023 r., 1/2024 z 3.01.2024 r., 7/2024 z 10.01.2024 r., 9/2024 z 11.01.2024 r., 16/2024 z 30.01.2024 r., 80/2024 z 27.05.2024 r.; aneksy Nr 1 z 11.10.2023 r., Nr 1 z 13.05.2024 r.

którego nie mogła spełnić SGR z KM PSP m. st. Warszawy. Taka informacja nie została mu przekazana przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego.

Mazowiecki Komendant Wojewódzki PSP wyjaśnił, że: „obszary chronione Specjalistycznych Grup Ratowniczych, o obniżonej lub braku gotowości operacyjnej, pokrywają SGR z terenu woj. mazowieckiego lub z terenów sąsiednich województw, o najszybszym czasie dojazdu do miejsca zdarzenia oraz o odpowiednim poziomie gotowości. Decyzja o zadysponowaniu odpowiedniej SGR podejmowana jest na bieżąco przez SK KG PSP i/lub/ SK KWP PSP, i/lub SK KM/P PSP (...). Kryterium przy dysponowaniu sił i środków PSP do zdarzenia jest czas dojazdu (...).

(akta kontroli: t. 1, str. 9-31, 188-280, 301-322, 342-376, 550-566, t. 4 str. 498-692)

Komendant Miejski PSP, 27 grudnia 2023 r., pisemnie poinformował Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP, iż SGRW-N spełnia wymagania sprzętowe, kwalifikacyjne i liczebności ratowników na poziomie ABC, natomiast występujące braki sprzętowe uniemożliwiają SGR Wodno-Nurkowego „Warszawa 5” podejmowanie działań przewidzianych dla poziomu gotowości ABCchem. W piśmie wskazano, iż prognozowana data spełnienia warunków osiągnięcia deklarowanego poziomu to 31.12.2024 r. Z udzielonych wyjaśnień Zastępcy Komendanta Miejskiego PSP wynika, że powyższe pismo stanowiło wniosek o przedłużenie terminu osiągnięcia poziomu gotowości operacyjnej dla SGRW-N „Warszawa 5” do poziomu gotowości ABCchem. Ponadto wyjaśniono, że „w przypadku braku odpowiedzi ze strony KW PSP w Warszawie na przekazywane dokumenty traktuje się to jako zgodę czy też zatwierdzenie”. Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że „w opinii tut. Komendy zgoda Komendanta Głównego PSP na odstępstwo od <<Zasad organizacji ratownictwa wodnego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym” (...) powoduje możliwość wykazywania poziomu gotowości ABCchem w późniejszym terminie, pomimo utworzenia poziomu grupy na tym poziomie”.

Zgodnie pkt 3.6.1. ppkt 19 „Zasad organizacji RW-N-2020” Komendant Główny PSP może na wniosek Komendanta Wojewódzkiego PSP w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na odstępstwo od zasad organizacji Specjalistycznych Grup Ratownictwa Wodno-Nurkowego oraz Specjalistycznych Grup Sonarowych.

Ustalono, że w Komendzie Miejskiej PSP m. st. Warszawy nie skorzystano z możliwości uzyskania zgody Komendanta Głównego PSP na czasowe odstępstwo od zasad w związku z występowaniem przypadków długotrwałego¹⁹ braku utrzymania niektórych poziomów gotowości operacyjnej m.in. przez: SGS „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGPR „Warszawa 9”.

(akta kontroli: t. 1 str. 28, 32, 281-298)

W zaktualizowanych powiatowych planach ratowniczych m.st. Warszawy z 2022 r. i 2023 r. i opracowanej w lutym 2024 r. aktualizacji powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy stwierdzono przypadki ujęcia zadań dla dwóch SGR, które nie mogły być przez nie realizowane: dla SGPR wskazano gotowość na poziomie B, a dla SGRW-N gotowość na poziomie ABCchem. Kwestię tę szerzej opisano w pkt. 2 sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: t. 1 str. 32-36, 137-280, t. 4 str. 683-756, t. 5 str. 2-81)

Powiatowy plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego został sporządzony przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy, a następnie zaakceptowany 2 grudnia 2015 r. przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP. Przedmiotowy plan zawiera sieć wszystkich Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych (JRG) KM PSP m. st. Warszawy oraz Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, przewidzianych do realizacji zadań wynikających z zakresu ratownictwa specjalistycznego.

¹⁹ Przez okres ponad 2 lub 3 lub kilkunastu miesięcy, co zostało opisano wyżej.

W wyniku podjętych w 2024 r. prac w KM PSP m. st. Warszawy został opracowany dokument pn. „Powiatowy plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym KM PSP m. st. Warszawy. Aktualizacja”, którą zatwierdził Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy 19 lipca 2024 r. Przedmiotowy dokument zawierał m.in. podstawy prawne, wykaz JRG przewidzianych do realizacji zadań wynikających z podstawowego zakresu ratownictwa specjalistycznego, w tym: JRG 1, 6, 7, 10, 15 na bazie których zostały utworzone odpowiednio: SGRW-N i SGS „Warszawa 5”; SGRChem „Warszawa 6”, SGRW „Warszawa 7”, SGRT „Warszawa 8”, SGPR „Warszawa 15”.

Zgodnie z Zasadami organizacji poszczególnych rodzajów ratownictwa plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego podlega aktualizacji co najmniej raz w roku. W KM PSP m. st. Warszawy powiatowy plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym do 2024 r. nie był aktualizowany co najmniej raz w roku. Kwestię tę szerzej opisano w pkt. 3 sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: t. 3 str. 114-117, t. 4 str. 281-295)

W aktualnym stanie prawnym brak jest regulacji powszechnie obowiązujących lub wewnętrznych określających zmiany organizacyjne w ksrp na czas stanów nadzwyczajnych, w tym stanu wojennego, w zakresie realizacji działań w poszczególnych dziedzinach ratownictwa ksrp na poziomie podstawowym oraz specjalistycznym. W złożonych wyjaśnieniach, Zastępca Komendanta Miejskiego PSP, zwrócił uwagę na duże prawdopodobieństwo wystąpienia niedoboru zasobów ludzkich w przypadku wprowadzenia na terenie kraju stanu nadzwyczajnego, w tym stanu wojennego. Dlatego jego zdaniem zasadnym byłoby wprowadzenie systemowych regulacji umożliwiających przywrócenie do służby byłych funkcjonariuszy PSP pozostających na zaopatrzeniu emerytalnym, a także wyłącznie aktywnych strażaków ratowników Ochotniczych Straży Pożarnych z powszechnej mobilizacji, z jednoczesnym wprowadzeniem dla nich stałych dyżurów, a „(...) wszystkie nasuwające się koncepcje (...) muszą objąć regulacje obowiązujące w całym kraju, dlatego też pozostają we właściwości podmiotów nadrzędnych”.

W badanym okresie, Komenda Miejska PSP m. st. Warszawy nie przeprowadzała analiz ani prognoz stopnia zagrożenia na obszarze m. st. Warszawy na wypadek wojny. Nie dokonywała też analizy oraz prognozy co do adekwatnych potrzeb krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, na wypadek wojny.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy, w grudniu 2012 roku, wdrożył do stosowania dokument „Zasady podwyższania gotowości operacyjnej”, który został opracowany i zatwierdzony w listopadzie 2012 roku przez Komendanta Głównego PSP. Zgodnie z pkt 6 ww. Zasad, podwyższona gotowość operacyjna może zostać wprowadzona w przypadku:

- wystąpienia lub zwiększonego prawdopodobieństwa wystąpienia katastrofy naturalnej, której skutki mogą zagrozić życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach,
- wystąpienia lub zwiększonego prawdopodobieństwa wystąpienia awarii technicznej, której skutki mogą zagrozić życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, w tym także podczas imprez masowych,
- wystąpienia i utrzymywania się wzmożonego zagrożenia pożarowego, w tym także podczas imprez masowych.

Wprowadzenie podwyższonej gotowości operacyjnej może polegać m.in. na: powołaniu sztabów przez komendantów Państwowej Straży Pożarnej odpowiednich szczebli, postawieniu w gotowości do bezzwłocznego wyjazdu pododdziałów odwodów operacyjnych lub wybranych grup ratownictwa specjalistycznego czy

wprowadzeniu służby w systemie 24 x 24 godz. dla strażaków zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych PSP.

Ponadto, w 2006 roku, sporządzono „Instrukcję alarmowania stanów osobowych jednostek organizacyjnych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy na hasło POGORIA”²⁰, która określała sposób działania w przypadku konieczności podwyższania gotowości operacyjnej. Alarmowanie stanów osobowych zarządza Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy w stosunku do podległych mu funkcjonariuszy po uzyskaniu aprobaty Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP. Powyższy dokument był na bieżąco aktualizowany. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że zmiany w treści „Instrukcji (...)” są spowodowane aktualizacją danych osobowych funkcjonariuszy w zależności od fluktuacji kadr w Komendzie Miejskiej PSP m. st. Warszawy.

Zdaniem Zastępcy Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy, na wypadek wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu wojennego, podejmowane w KM PSP m. st. Warszawy działania, w aspekcie gotowości operacyjnej, były zbieżne z zadaniami realizowanymi w czasie pokoju²¹. Dotyczyły one m.in.: utrzymania obecnego poziomu gotowości operacyjnej; podnoszenia zdolności podległych sił do realizacji zadań związanych z organizowaniem i prowadzeniem działań ratowniczych, z uwzględnieniem poszczególnych dziedzin ratownictwa realizowanych na poziomie podstawowym i specjalistycznym; utrzymania procesu realizacji szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy KM PSP m.st. Warszawy oraz strażaków OSP z terenu m. st. Warszawy; kontynuowania procesu nadzoru i oceny poziomu gotowości podległych sił poprzez inspekcje gotowości operacyjnej podmiotów ksrg na terenie m. st. Warszawy; przygotowania analiz zagrożeń, analiz zabezpieczenia operacyjnego oraz aktualizacji powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy.

W celu zapewnienia ciągłości prac Stanowiska Kierowania Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy (dalej: SK KM PSP) w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska, Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy rozkazem Nr 129/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r. ustalił uprawnionego do podjęcia decyzji w sprawie ewakuacji SK KM PSP, zastępcze miejsce pracy SK KM PSP, a także jego wyposażenie i sposób ewakuacji. Procedura przenoszenia SK KM PSP m. st. Warszawy do zapasowego miejsca pracy została zawarta w Powiatowym Planie Ratowniczym m. st. Warszawy z 2022, 2023 i 2024 roku²².

Na czas wojny, przewidziano możliwość przeniesienia wydziałów wchodzących w skład struktury organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy do zapasowego miejsca pracy.

W KM PSP nie określono formalnie wymaganej ilości zapasowych środków gaśniczych i neutralizujących oraz zapasów paliwa na czas stanu wojennego. Brak było również procedur utrzymywania zapasów ww. substancji oraz ich minimalnych wartości, na czas stanu wojennego.

(akta kontroli: t. 1 str. 68- 74, 674-675, 691-693)

²⁰ Dokument zawierający informacje niejawne o klauzuli tajności „zastrzeżone”. Na bieżąco aktualizowano dane osobowe funkcjonariuszy.

²¹ Podstawowe zadania przewidziane do realizacji przez Państwową Straż Pożarną zostały wymienione w art. 1 ust.2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej. Z kolei zadania przeznaczone dla komendanta powiatowego wskazano w art. 13 ust. 6-7 ww. ustawy. (Dz. U. 2024 poz. 127).

²² Załącznik nr 26 do Powiatowego Planu Ratowniczego m. st. Warszawy - Procedura przenoszenia SK KM PSP m. st. Warszawy do zapasowego miejsca pracy w siedzibie Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej nr 6 przy ul. Chrośnickiego 78 w Warszawie.

Zgodnie z ust. 16 pkt 5 załącznika nr 1²³ do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2022 roku w sprawie wyłączenia od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej są zwolnieni z obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej, na wypadek ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. W związku z powyższym, do dyspozycji Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy, na czas wprowadzenia stanu wojennego, pozostaje taki sami potencjał operacyjny jaki posiadany jest na czas pokoju, tj. 17 JRG²⁴ (45 funkcjonariuszy pełniących służbę w systemie codziennym oraz 926 funkcjonariuszy pełniących służbę w systemie zmianowym), siedem wydziałów KM PSP m. st. Warszawy (109 funkcjonariuszy pełniących służbę w systemie codziennym oraz 29 funkcjonariuszy pełniących służbę w systemie zmianowym (dane wg stanu ustalonego w toku kontroli NIK).

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy stwierdził, że: siły i środki PSP będące do dyspozycji Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy w okresie pokoju, wg obecnego stanu, pozostają do dyspozycji również w czasie stanu wojennego, tj. do 1071 strażaków PSP (w zależności od zatrudnienia), 187 samochodów PSP, tysiące pozycji sprzętu PSP w zależności od rodzaju oraz wg obecnego stanu. Wskazany poziom sił i środków będących do dyspozycji w czasie stanu wojennego jest taki sam jak siły i środki pozostające do dyspozycji w czasie pokoju.

Komenda Miejska PSP m. st. Warszawy, na wypadek stanu wojennego ma do dyspozycji siły i środki OSP w postaci: 11 samochodów OSP, strażaków ratowników OSP – w zależności od rodzaju wprowadzonej mobilizacji²⁵, sprzętu PSP (w zależności od rodzaju oraz wg obecnego stanu, tj. w toku kontroli NIK).

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wskazał, iż nie posiada wiedzy na temat liczby strażaków ratowników, którzy mogliby zostać zadysponowani z jednostek OSP do działań ratowniczych na czas mobilizacji oraz wprowadzenia stanu wojennego.

Oprócz jednostek PSP i OSP, na terenie m. st. Warszawy, w ramach funkcjonowania ksrq, znajduje się Zakładowa Służba Ratownicza Metra Warszawskiego. Jest ona wykorzystywana głównie do udziału w zdarzeniach występujących w infrastrukturze warszawskiego metra. Aktualnie tworzy ją 31 osób, które posiadają uprawnienia w zakresie podejmowania działań ratowniczych.

Do wzmocnienia stanu etatowego nie przewiduje się funkcjonariuszy PSP będących na świadczeniu emerytalnym, na wypadek stanu wojennego. W sytuacji wyrażenia chęci powrotu do służby, emerytowany funkcjonariusz PSP musi przejść przez procedurę przyjęcia do służby tożsamą do osób kandydujących do PSP.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy nie posiadał wiedzy na temat liczby strażaków ratowników (w szczególności z jednostek OSP włączonych do ksrq), w tym kierowców samochodów pożarniczych i operatorów sprzętu, którzy mogą zostać zmobilizowani do pełnienia służby wojskowej na czas stanu wojennego.

(akta kontroli: t. 1 str. 70-73, t. 5 str. 271-273)

W Komendzie Miejskiej PSP m. st. Warszawy zostały opracowane aktualizacje powiatowego planu ratowniczego w marcu 2022 r. i w marcu 2023 r. (obowiązujące w latach 2022-2023), które po zaopiniowaniu przez Mazowieckiego Komendanta

²³ Załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2022 roku (Dz. U. poz. 2559) - Szczegółowy wykaz kwalifikacji lub stanowisk, których zajmowanie powoduje wyłączenie z urzędu do obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

²⁴ Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze nr od 1 do 17.

²⁵ Wyłączeniem objęci są strażacy ratownicy OSP powyżej 50 roku życia (dziewięciu strażaków ratowników, w tym sześciu kierowców) oraz strażacy ratownicy równocześnie pełniący służbę w PSP (31 strażaków ratowników).

Wojewódzkiego PSP, zostały zatwierdzone²⁶ przez Prezydenta m. st. Warszawy. W KM PSP m. st. Warszawy w lutym 2024 r. została opracowana aktualizacja²⁷ powiatowego planu ratowniczego, do którego uwagi zgłosił Mazowiecki Komendant Wojewódzki PSP, w piśmie z dnia 25 czerwca 2024 r. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy uwzględnił przedmiotowe uwagi 19 lipca 2024 r. w opracowanej aktualizacji powiatowego planu ratowniczego, który 25 lipca 2024 r. zatwierdził Prezydent m. st. Warszawy. Zatwierdzone zaktualizowane powiatowe plany ratownicze m.st. Warszawy z 2022 r., 2023 r. oraz opracowana w lutym 2024 r. aktualizacja zawierały treści powiatowego planu ratowniczego określone w § 7 ust. 2 pkt 1-6, 8 w zw. z § 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego²⁸. Powyższe dokumenty nie zawierały imion i nazwisk, numerów telefonów służbowych specjalistów do spraw ratownictwa, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 7 w zw. z § 12 rozporządzenia w sprawie organizacji kserg. Zatwierdzona przez Prezydenta m. st. Warszawy ww. aktualizacja powiatowego planu ratowniczego z 2024 r. zawierała treści określone w § 7 ust. 2 pkt 1-8 rozporządzenia w sprawie organizacji kserg. Kwestię tę szerzej opisano w pkt. 4 sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

Ustalono, że zaktualizowane powiatowe plany ratownicze z 2022 r., 2023 r. 2024 r. (obowiązujące w latach 2023-2024) zawierały również informacje dotyczące wsparcia działań ratowniczych.

(akta kontroli: t. 1 str. 37-40, 48-51, 55-57, 137-280)

Zaktualizowane powiatowe plany ratownicze m.st. Warszawy z lat 2022-2024 zawierały wykaz zadań realizowanych przez SGR funkcjonujące w strukturze KM PSP m.st. Warszawy. Ww. plany i aktualizacja planu (przed jego zatwierdzeniem) zawierały zadania dla określonych poziomów gotowości operacyjnej dwóch SGR, które nie mogły być przez nie realizowane. W zaktualizowanym powiatowym planie ratowniczym zatwierdzonym 25 lipca 2024 r. przez Prezydenta m. st. Warszawy powyższe nieprawidłowości zostały usunięte.

(akta kontroli: t. 1. str. 131-136, 142-154, 188, 193-214, 241, 245-256, t. 5 str. 2, 7-16)

Ustalono, że mapy²⁹ z obszarami chronionymi SGR w zaktualizowanych powiatowych planach ratowniczym m. st. Warszawy z 2022 r. i 2023 r. (obowiązujące w latach 2023-2024) były nieaktualne. Z kolei w opracowanej w lutym 2024 r. aktualizacji powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy były ujęte dla obszaru kraju aktualne mapy obszarów chronionych SGR oraz nieaktualne mapy obszarów chronionych tych grup dla obszaru województwa mazowieckiego. W powyższych trzech dokumentach w zakresie obszaru województwa mazowieckiego ujęto również mapy dotyczące SGRW „Warszawa 7” dla poziomu gotowości A i B, które zawierały stopnie zagrożenia powiatów oraz zasięgów działania w określonym czasie.

²⁶ Zastępca Dyrektora Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m. st. Warszawy poinformował pismem Nr ZK-WIII.5540.2.2022.GKU, które wpłynęło 14.06.2022 r. do KM PSP m. st. Warszawy o zatwierdzeniu „Powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy” (brak daty zatwierdzenia). Zastępca Dyrektora Stołecznego Centrum Bezpieczeństwa poinformował pismem Nr CB-WIII.5540.1.2023.WKO z 13.07.2023 r. o zatwierdzeniu „Powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy” (brak daty zatwierdzenia).

²⁷ Mazowiecki Komendant Wojewódzki corocznie (2022 r., 2023 r., 2024 r.) przysyłał pisma do komendantów powiatowych i miejskich PSP województwa mazowieckiego, w których opisano sposób aktualizowania powiatowych planów ratowniczych.

²⁸ Dz. U. poz. 1737. Dalej: rozporządzenie w sprawie organizacji kserg.

²⁹ Mapy z obszarami chronionymi SGR, o których mowa w pkt 6.4. powiatowych planów ratowniczych m. st. Warszawy z 2022 r., 2023 r. zostały przekazane do Prezydenta m. st. Warszawy w formie elektronicznej na załączonych do nich płytach DVD. Mapy z obszarami chronionymi SGR, stanowiące pkt 6.4. powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy z lutego 2024 r. zostały przekazane do KWP PSP w Warszawie w formie elektronicznej za pośrednictwem serwera FTP i zamieszczone w folderze przeznaczonym dla KM PSP.

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wskazał³⁰ m.in. na *brak wystarczającej uwagi w procesie aktualizacji dokumentacji*. Podjęte przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy działania naprawcze doprowadziły do usunięcia nieprawidłowości i ujęcia aktualnych map obszarów chronionych SGR funkcjonujących w KM PSP m. st. Warszawy w zaktualizowanym powiatowym planie ratowniczym zatwierdzonym 25 lipca 2024 r. przez Prezydenta m. st. Warszawy. (szerzej w pkt. 5 sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli: str. t. 1, 137-280, 390, 395-396, 414-510, 552-558)

Ustalono, że zaktualizowane powiatowe plany ratownicze z 2022 r., 2023 r., 2024 r. m. st. Warszawy zawierały nie tylko zmiany, ale również takie same (identyczne) treści (w tym dotyczące zadań SGR), które były powtarzane w tych trzech dokumentach planistycznych, co w ocenie NIK było działaniem zbędnym.

Opracowanie przedmiotowych trzech dokumentów, w powyższy sposób, wynikało z pisemnych corocznych poleceń Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w którym szczegółowo opisywano elementy składowe powiatowego planu ratowniczego na danym rok kalendarzowy.

(akta kontroli: t. 1 str. 39-40, 50-51, 61-62, 131-280)

Procedury dysponowania m.in. SGR do zdarzeń wymagających podjęcia działań z zakresu ratownictwa specjalistycznego zostały określone m.in. w dokumentach dotyczących zasad organizacji poszczególnych rodzajów ratownictwa specjalistycznego, zaktualizowanych powiatowych planach ratowniczych z 2022 r., 2023 r., 2024 r., a także w „Zasadach dysponowania sił jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zasadach zabezpieczania operacyjnego terenu m.st. Warszawy po zadysponowaniu do działań ratowniczych” (lipiec 2023 r.) opracowanych przez Komendanta Miejskiego PSP (uzgodnione z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim PSP).

Do działań międzynarodowych spośród funkcjonujących w ramach Komendy Miejskiej PSP m. st. Warszawy Specjalistycznych Grup Ratowniczych wyznaczono SGRChem „Warszawa 6” dla Modułu CBRN oraz SGPR „Warszawa 9” dla Modułu USAR Poland.

W 2023 r. w ramach modułu USAR, SGPR „Warszawa 9” została zadysponowana do podjęcia działań ratowniczych po trzęsieniu ziemi na terytorium Turcji. Działania ratownicze były prowadzone w dniach 6-15 lutego 2023 roku, w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności.

W okresie objętym kontrolą, SGR w ramach Komendy Miejskiej PSP m. st. Warszawy nie uczestniczyły w działaniach na terenie państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą Polską. Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wskazał, że Komenda Miejska PSP m. st. Warszawy nie posiadała podpisanych umów i porozumień w ramach współpracy transgranicznej. Ponadto stwierdził, że *„Komenda Miejska m. st. Warszawy nie posiada informacji w zakresie prowadzenia działań ratowniczych na terenie Polski przez specjalistyczne jednostki ratownicze państw sąsiednich”*.

(akta kontroli, t. 1 str. 69-125 137-280, 301-307)

Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGRW-N i SGS „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGRW „Warszawa 7”, SGRT „Warszawa 8”, SGPR „Warszawa 9” zostały opracowane w grudniu 2023 r.³¹ przez dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych i zatwierdzone przez Komendanta Miejskiego PSP

³⁰ Pismo Nr MR.095.4.1.2024.PN z 9 lipca 2024 r.

³¹ Data wskazana przez Zastępcę Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy. Na dokumentach oznaczono wyłącznie rok 2023.

m. st. Warszawy. Powyższe dokumenty zostały uzgodnione z upoważnionym Zastępcą Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego.

Dla ww. SGR nie opracowano planu organizacyjnego oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej wskazanego w:

- pkt. 3.6.1. pkt. 15 lit. a „Zasad organizacji RW-N-2020” (od grudnia 2020 r. do listopada 2023 r.),
- pkt. 3.6.1. i 3.6.2., pkt 7 ppkt 1 „Zasad organizacji RChem-2021” (od listopada 2021 r. do listopada 2023 r.),
- pkt 3.7.1. i pkt 9 lit. a „Zasad organizacji RW-2020” (od września 2020 r. do listopada 2023 r.),
- pkt. 3.6.1. ppkt 11 „Zasad organizacji działań PR-2016” i „Zasad organizacji działań PR-2023” (od listopada 2016 r. do listopada 2023 r.).

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że *„brak ww. planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR wynikał z niewłaściwego podejścia do wymagań wynikających z treści poszczególnych Zasad ratownictwa specjalistycznego w KSRG. W toku przeprowadzonej oceny organizacji ratownictwa specjalistycznego na terenie m. st. Warszawy w grudniu 2023 roku dostrzeżono tę nieprawidłowość, w związku z czym dokonano opracowania nowych planów”*.

Plan organizacyjny oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGRChem w latach 2023-2024 nie był aktualizowany w terminie określonym w pkt 3.6.1. pkt 10 i 3.6.2. pkt 10 „Zasad organizacji RChem-2021”, tj. do dnia 31 stycznia każdego roku. Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że brak planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR *„wynikał z niewłaściwego podejścia do wymagań wynikających z treści poszczególnych Zasad organizacji ratownictwa specjalistycznego KSRG”*.

W planie organizacyjnym oraz utrzymania stałej gotowości SGRT „Warszawa 8” brak było 3-letniego harmonogramu szkoleń, co było niezgodne z „Zasadami organizacji RT-2021”. Z wyjaśnień Zastępcy Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wynika, że brak uwzględnienia 3 letniego harmonogramu szkoleń był spowodowany trudnościami w oszacowaniu właściwych terminów szkoleń oraz potrzeb ilościowych w perspektywie 3 lat. Kwestię tę szerzej opisano w pkt. 6 sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: t. 1 str. 68-76, 595-673)

W odniesieniu do organizacji i funkcjonowania SGR Komendant i Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m.st. Warszawy wskazali na utrudnienia i ograniczenia dotyczące m.in.:

- zakresu zadań spoczywających na funkcjonariuszach PSP (w tym dowódcach) będących w SGR, obejmujący obok codziennych obowiązków realizację zadań SGR, a także szerszy zakres szkolenia obejmującego zarówno podstawowe zagadnienia ratownicze jak i specjalistyczne, nakładanie na jedną osobę obowiązków z różnych zakresów, np. obowiązków związanych ze stanowiskiem dowódcy danej JRG, na bazie której utworzono SGR i obowiązków dowódcy danej SGR oraz pełnienie funkcji wojewódzkiego koordynatora ratownictwa specjalistycznego z wybranej dziedziny,
- struktury uposażeń w PSP, która nie promuje wysiłku funkcjonariuszy pełniących służbę w poszczególnych SGR „niejako umieszczając członków SGR w tym samym miejscu co pozostałych funkcjonariuszy posiadających znacznie węższy zakres obowiązków”,

- ograniczonego dostępu do miejsc umożliwiających realizację ćwiczeń doskonalących oraz do profesjonalnych środków pozoracji wykorzystywanych w ćwiczeniach.

(akta kontroli: t. 1 str. 76-77, t. 4 str. 479-481)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Trzy rozkazy dotyczące utworzenia SGR były niezgodne z odpowiednimi zasadami organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa:
 - a) poziomy gotowości dla SGRW „Warszawa 7”, które określone zostały w rozkazy Nr 10/2013 Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy z dnia 5 kwietnia 2013 r. (A, B, C), były rozbieżne z pkt. 3.4. „Zasad organizacji RW-2020” (A, B, AS, BS) oraz załącznikiem Nr 2 do „Krajowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego” (BS),
 - b) poziomy gotowości dla SGRT „Warszawa 8”, określone w przywołanym wyżej rozkazy Nr 10/2013 (A, B) były niezgodne z załącznikiem Nr 4 do „Krajowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego” (B, C),
 - c) poziomy gotowości dla SGRChem „Warszawa 6”, które określone zostały rozkazem Nr 239/2022 z 16 listopada 2022 r. (A, B, C, D, E) były niezgodne z pkt. 3.6.2. ppkt 3 i pkt 3.2.E „Zasad organizacji RChem-2021” (podmiotem uprawnionym do utworzenia poziomu gotowości C, D, E jest komendant wojewódzki PSP),
 - d) poziomy gotowości dla SGPR „Warszawa 9”, określone rozkazem Nr 4/2017 z 11 stycznia 2017 r. (A, B, C, U) były niezgodne z pkt. 3.3. „Zasad organizacji działań PR-2023” (A, B, C).

Powyższe trzy rozkazy zostały uchylone rozkazem Nr 313/2023 Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy z 27 grudnia 2023 r., zmienionym aneksem Nr 1 do tego rozkazu). Komendant Miejski PSP m.st. Warszawy wyjaśnił, że powyższe wynikało z „niewystarczającej uwagi” przy sporządzaniu powyższych dokumentów.

(akta kontroli: t. 1 str. 9-26, 301-322, 342-376, 550-566)

2. W zaktualizowanych powiatowych planach ratowniczych m.st. Warszawy z 2022 r. i 2023 r. i opracowanej w lutym 2024 r. aktualizacji powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy stwierdzono przypadki ujęcia zadań dla dwóch SGR, które nie mogły być przez nie realizowane: dla SGPR wskazano gotowość na poziomie B, a dla SGRW-N gotowość na poziomie ABCchem.

Było to niezgodne z pkt. 4 części 4 „Zasad organizacji PR-2016”, „Zasad organizacji PR-2023” i „Zasad organizacji RW-2020”, zgodnie z którymi komendanci powiatowi/miejscy sporządzają powiatowe plany ratownicze, w których uwzględniają aktualne możliwości realizacji zadań z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych oraz ratownictwa wodnego:

- a) SGPR na poziomie gotowości B nie mogła realizować poszukiwań osób zaginionych z wykorzystaniem psów ratowniczych ze względu na brak strażaków ratowników przewodników psów ratowniczych z psami ratowniczymi z ważną specjalnością gruzowiskową³²,
- b) SGRW-N na poziomie gotowości ABCchem nie mogła realizować zadań ze względu na braki sprzętowe, które nie pozwalały na realizację działań na wodach skażonych (brak zestawu do nurkowania przewodowego do pracy na

³² Egzamin ze specjalności gruzowiskowej zdaje zespół, tj. przewodnik plus pies ratowniczy. Należy wskazać, że część młodych psów jest w trakcie szkolenia przygotowującego do egzaminów klasy 0 i klasy 1.

wodach zanieczyszczonych i skażonych oraz brak sześciu skafandrów nurkowych typ suchy z rękawicami mocującymi i systemem mocującym przeznaczonych do pracy w wodach zanieczyszczonych i skażonych), Ponadto należy wskazać, że zgodnie z mapami obszarów chronionych obszar Warszawy był i jest zabezpieczany na poziomie gotowości ABCchem przez: SGRWN Przemysł (od 28 grudnia 2022 r. do 25 kwietnia 2024 r.); SGRWN Podkarpacie (od 26 kwietnia 2024 r.).

Zdaniem NIK, ujęcie w powiatowych planach ratowniczych niemożliwych do realizacji zadań SGR może ograniczać spełnianie przez nie funkcji wspomagania działań ratowniczych, o której mowa w § 7 ust. 2 zd. 1 rozporządzenia w sprawie organizacji ksrq.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że w zaktualizowanych powiatowych planach ratowniczych ujmowano maksymalne poziomy gotowości operacyjnej.

Podjęte przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy działania doprowadziły do usunięcia powyższych nieprawidłowości w zaktualizowanym planie ratowniczym m. st. Warszawy zatwierdzonym w 2024 r. przez Prezydenta m. st. Warszawy.

(akta kontroli: t. 1 str. 32-36, 137-280, t. 3, str. 478-479, t. 4 str. 683-756, t. 5 str. 2-81)

3. W latach 2016-2023 plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym nie był aktualizowany co najmniej raz w roku, pomimo obowiązku wynikającego z pkt. 10 części 4 „Zasad organizacji RW-2020”, „Zasad organizacji działań PR-2016”, „Zasad organizacji działań PR-2023” i pkt 10 rozdziału 4 „Zasad organizacji RT-2021” oraz „Zasad organizacji RChem-2021”.

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że brak planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR „wynikał z niewłaściwego podejścia do wymagań wynikających z treści poszczególnych Zasad organizacji ratownictwa specjalistycznego KSRG”. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy zatwierdził aktualizację powiatowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym dopiero 19 lipca 2024 r., tj. w toku kontroli NIK.

(akta kontroli: t. 1 str. 27, 281-389, 524-545)

4. Zatwierdzone, zaktualizowane powiatowe plany ratownicze m. st. Warszawy z 2022 r. i 2023 r., które obowiązywały w latach 2023-2024, a także opracowany powiatowy plan ratowniczy m. st. Warszawy z lutego 2024 r. nie zawierały imion i nazwisk, numerów telefonów służbowych specjalistów do spraw ratownictwa, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 7 ust. 2 pkt 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji ksrq.

W związku ze stwierdzonym brakiem, Komendant Miejski PSP przedstawił zaktualizowany powiatowy plan ratowniczy w lipcu 2024 r., który został zatwierdzony przez Prezydenta m.st. Warszawy³³. Podjęte działania przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy doprowadziły do uzupełnienia przedmiotowego braku w zaktualizowanym powiatowym planie ratowniczym zatwierdzonym w 2024 r. przez Prezydenta m. st. Warszawy.

(akta kontroli: t. 1 str. 137-279)

5. Mapy obszarów chronionych SGR w zaktualizowanych powiatowych planach ratowniczych³⁴ m. st. Warszawy z 2022 r. i 2023 r. (obowiązujące w latach 2023-2024) były nieaktualne:

³³ Komendant Miejski PSP m.st. Warszawy został poinformowany pisemnie o stwierdzonych nieprawidłowościach, w tym dotyczącej specjalistów do spraw ratownictwa i nie wniósł uwag w przedmiotowym zakresie.

³⁴ O których mowa w pkt 6.4. dwóch dokumentów z 2022 r. i 2023 r.

- a) w 2022 r. nie uwzględniono map obszarów chronionych SGR ujętych w „Krajowym planie rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego” z września 2022 r.³⁵,
- b) w 2023 r. nie uwzględniono map obszarów chronionych SGR ustalonych rozkazem Nr 22/2023 Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z 20 stycznia 2023 r.³⁶,
- c) w zaktualizowanym powiatowym planie ratowniczym z 2023 r. nie dokonano korekty map obszarów chronionych, ujęto w nim nieaktualne mapy obszarów chronionych z powiatowego planu ratowniczego z 2022 r.;
- d) W opracowanej w lutym 2024 r. aktualizacji powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy na poziomie województwa mazowieckiego ujęto nieaktualne mapy obszarów chronionych z powyższych dwóch dokumentów z 2022 r. i 2023 r.

Wadliwe określenie obszarów chronionych SGR w przedmiotowych dokumentach, podobnie jak w przypadku nieprawidłowości opisanej w pkt. 4, może ograniczać spełnianie przez nie funkcji wspomagającej organizację działań ratowniczych, o której mowa w § 7 ust. 2 zd. 1 rozporządzenia w sprawie organizacji ksrg.

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że nieprawidłowości w zakresie map obszarów chronionych SGR wynikały z braku wystarczającej uwagi w trakcie sporządzania dokumentów. Jednocześnie poinformował o sposobie usunięcia nieprawidłowości w opracowanej w lutym 2024 r. aktualizacji powiatowego planu ratowniczego m. st. Warszawy.

Podjęte przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy działania doprowadziły do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i ujęcia aktualnych map obszarów chronionych SGR funkcjonujących w strukturze organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy w zaktualizowanym powiatowym planie ratowniczym zatwierdzonym 25 lipca 2024 r. przez Prezydenta m. st. Warszawy.

(akta kontroli: str. t. 1 137-280, 390, 395-396, 414-510, 552-558, t. 4 str. 683-756, t. 5 str. 2-81)

6. Dla sześciu SGR (SGRW-N i SGS „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGRW „Warszawa 7”, SGRT „Warszawa 8”, SGPR „Warszawa 9”) nie określono planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej przez okres wielu miesięcy od zatwierdzenia dokumentów określających obowiązek ich posiadania, tj.:

- pkt. 3.6.1. pkt. 15 lit. a „Zasad organizacji RW-N-2020” (od grudnia 2020 r. do listopada 2023 r.),
- pkt. 3.6.1. i 3.6.2., pkt 7 ppkt 1 „Zasad organizacji RChem-2021” (od listopada 2021 r. do listopada 2023 r.),
- pkt 3.7.1. i pkt 9 lit. a „Zasad organizacji RW-2020” (od września 2020 r. do listopada 2023 r.),
- pkt. 3.6. pkt 12 ppkt 1 „Zasad organizacji RT-2021” (od października 2021 r. do listopada 2023 r.),

³⁵ Komenda Miejska PSP m. st. Warszawy została poinformowana pismem Nr WR.0754.57.2022 Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego PSP z 30 września 2022 r., iż dokument pn. „Krajowy plan rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego Państwowej Straży Pożarnej na lata 2022-2024” wraz z wykazami jednostek tworzących poszczególne grupy ratownictwa specjalistycznego oraz mapy lokalizacji i zasięgów obszarów chronionych znajduje się na serwerze Systemu Wymiany Plików KG PSP.

³⁶ Komenda Miejska PSP m. st. Warszawy została poinformowana pismem Nr WR.0133.3.3.2023 r. Zastępcy Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z 24 stycznia 2023 r. o zaktualizowanej dokumentacji operacyjnej Mazowieckiej Brygady Odwodowej znajdującej się w SWP PSP oraz o rozkazie Nr 22/2023 z 20 stycznia 2023 r., w tym o załączniku Nr 22 do tego rozkazu, w którym zostały ustalone obszary chronione SGR.

- pkt. 3.6.1. ppkt 11 „Zasad organizacji działań PR-2016” i „Zasad organizacji działań PR-2023” (od listopada 2016 r. do listopada 2023 r.).

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że „brak ww. planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR wynikał z niewłaściwego podejścia do wymagań wynikających z treści poszczególnych Zasad ratownictwa specjalistycznego w KSRG. W toku przeprowadzonej oceny organizacji ratownictwa specjalistycznego na terenie m. st. Warszawy w grudniu 2023 roku dostrzeżono tę nieprawidłowość, w związku z czym dokonano opracowania nowych planów”.

(akta kontroli: t. 1 str. 68-76, 281-389, 524-545, t. 3 487-488)

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant Miejski PSP m.st. Warszawy zapewnił funkcjonowanie sześciu Specjalistycznych Grup Ratunkowych, które obejmowały poszczególne dziedziny ratownictwa (walka z pożarami, ratownictwo techniczne, chemiczne i ekologiczne). W KM PSP m. st. Warszawy zostały sporządzane: analizy zagrożeń i analizy zabezpieczenia operacyjnego, które poprzedzały opracowanie zaktualizowanych powiatowych planów ratowniczych (zgodnie z wymaganiami Komendy Wojewódzkiej PSP w Warszawie), powiatowe plany rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym, a także plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej. W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: poziomów gotowości ujętych w rozkazach o utworzeniu SGR, sporządzenia zaktualizowanych powiatowych planów ratowniczych, opóźnień aktualizacji powiatowego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym, braku posiadania przez SGR przez znaczny okres planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej. Działania podjęte przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy do czasu zakończenia czynności kontrolnych doprowadziły do skutecznego usunięcia większości nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje strażaków ratowników SGR.

Opis stanu faktycznego

Na dzień 30 czerwca 2024 r. normatywny i faktyczny stan liczbowy strażaków ratowników poszczególnych SGR, wynosił odpowiednio dla: SGRW-N „Warszawa 5” – 30 i 37; SGS „Warszawa 5” – 9 i 53³⁷; SGRChem „Warszawa 7” – 96 i 74; SGRW „Warszawa 7” – 30 i 38; SGRT „Warszawa 8” – 54 i 52; SGPR „Warszawa 9” – 44 i 53.

Stany liczbowe strażaków ratowników:

- czterech SGR były wyższe niż minimalne liczby strażaków ratowników przewidziane w dokumentach dotyczących zasad organizacji ratownictwa wodno-nurkowego, wysokościowego i działań poszukiwawczych,
- dwóch SGR były niższe niż minimalne wielkości strażaków ratowników wskazane w dokumentach dotyczących zasad organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego oraz technicznego.

Dowódcy i zastępcy dowódców SGR funkcjonujących w strukturze organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy analizowali na bieżąco stan liczbowy i wyszkolenie strażaków ratowników. W wyniku dokonanych analiz Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy ustalał, w drodze rozkazów i ich aktualizacji, imienne składy osobowe poszczególnych SGR ze wskazaniem uprawnień lub kwalifikacji strażaków ratowników (za wyjątkiem SGRChem „Warszawa 6”).

³⁷ W składzie SGS byli funkcjonariusze PSP, którzy wchodzili w skład SGRW-N oraz funkcjonariusze PSP, którzy nie byli członkami SGRW-N.

W KM PSP analizowano stany liczbowe i wyszkolenie SGR w sporządzonych w grudniu 2023 r.³⁸ planach organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR funkcjonujących w strukturze organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy.

W latach 2023-2024, w wyniku dokonanych naborów, przyjęto do Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych nr 1, 6, 7, 15 w strukturach, których funkcjonują SGR 17 strażaków (12 kierowców, dwóch chemików, jednego przewodnika psa, a także aspiranta i oficera).

(akta kontroli: t. 1 str. 595-673, t. 2 str. 121-125, 132-150, 571-624, t. 3 str. 118-160, t. 4 str. 359-414, t. 5, str. 357-358)

Według stanu na 30 czerwca 2024 r. w: SGRW-N i SGS „Warszawa 5” – 53 strażaków posiadało kwalifikacje: szkolenie w zawodzie strażak, technik pożarnictwa, inżynier pożarnictwa, i odpowiednio: SGRChem „Warszawa 6” – 74; SGRW „Warszawa 7” – 38; SGRT „Warszawa 8” – 52; SGPR „Warszawa 9” – 53 strażaków posiadało takie kwalifikacje. Na 30 czerwca 2024 r. w trzech SGR (SGRW-N i SGS „Warszawa 5”, SGRW „Warszawa 7”) nie wystąpiły braki w zakresie kwalifikacji (ukończonych szkoleń specjalistycznych), które powinni mieć strażacy wchodzący w skład tych grup specjalistycznych.

Według stanu na 30 czerwca 2024 r. stwierdzono w trzech SGR braki w zakresie niektórych szkoleń specjalistycznych strażaków przewidzianych w dokumentach określających zasady organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego. I tak w przypadku:

- SGRChem „Warszawa 6”: 21 strażaków nie zostało przeszkolonych w zakresie: przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym (przeszkolono 24), 19 z transportu towarów niebezpiecznych (przeszkolono 26); 25 w zakresie materiałów wybuchowych (przeszkolono tylko 3); 26 z ochrony radiologicznej (przeszkolono 10). Należy wskazać, że pomimo stwierdzonych braków, zgodnie z pkt 3.4.O „Zasad organizacji RChem-2021” w przypadku gdy liczba strażaków w SGRChem jest wystarczająca do spełnienia warunków gotowości operacyjnej, grupa nie musi spełniać warunków liczebności nominalnej. Przedmiotowe wymaganie było spełnione.

Pomimo, że SGRChem „Warszawa 6” realizowała zadania wynikające z poziomów gotowości operacyjnej, to stwierdzone braki powodowały zwiększone obciążenie strażaków z odpowiednimi kwalifikacjami.

Do końca 2024 r. przewidziano przeszkolenie 20 strażaków (spośród 28 zgłoszonych), zgodnie z liczbą miejsc szkoleniowych uzyskanych z KG PSP;

- SGRT „Warszawa 8”: siedmiu strażaków nie zostało przeszkolonych w zakresie szkolenia z przemieszczania gabarytów (przeszkolono dwóch). W lipcu 2024 r. w tym zakresie zostało przeszkolonych 16 strażaków;
- SGPR „Warszawa 9”: 11 strażaków nie uzyskało kwalifikacji starszego ratownika SGPR. Było to spowodowane nieprzeprowadzeniem szkoleń z zakresu bezpieczeństwa działań podczas katastrof ratowniczych oraz z zakresu podnoszenia i przemieszczania konstrukcji i elementów budowlanych. Ponadto stwierdzono brak sześciu psów z ważną specjalnością gruzowiskową. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy wskazał, że posiadanie kwalifikacji przez co najmniej ośmiu strażaków ratowników zapewniała SGPR wykonywanie

³⁸ Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR oznaczone były wyłącznie datą roczną (2023 r.). W udzielonych wyjaśnieniach wskazano na miesiąc grudzień 2023 r. (bez daty dziennej) jako datę opracowania tych dokumentów.

zadań pomimo braku odpowiedniej liczby strażaków - starszych ratowników SGPR.

(akta kontroli: t. 2 str. 121-127, 132-150, 213-218, t. 3 str. 118-160, t. 4 str. 263-275, 359-414, 477-478, t. 5 str. 360-389)

W KM PSP m. st. Warszawy, corocznie (2023 r. i 2024 r.) sporządzano opracowanie pn. „Dokument regulujący wybrane kwestie dot. doskonalenia zawodowego w KM PSP m. st. Warszawy (...)”, w którym doprecyzowano sposób i formy prowadzenia doskonalenia zawodowego z uwzględnieniem specyfiki jednostek KM PSP m. st. Warszawy oraz charakteru powiatu. Powyższy dokument corocznie zatwierdzał Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy.

Wdrażanie realizacji zasad ujętych w ww. dokumencie odbywało się m.in. poprzez przeprowadzanie sprawdzianów wiedzy i umiejętności, sporządzanie analiz z przeprowadzonych ćwiczeń; sporządzanie dokumentacji ćwiczeń grupy specjalistycznej, inspekcje prowadzonych ćwiczeń.

W KM PSP m. st. Warszawy plany doskonalenia zawodowego na lata 2023-2024 były opracowane zgodnie z „Zasadami organizacji doskonalenia zawodowego w Państwowej Straży Pożarnej” (2016) zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego PSP. Doskonalenie zawodowe było realizowane w drodze ćwiczeń doskonalenia zawodowego poszczególnych grup specjalistycznych oraz zajęć doskonalenia zawodowego. Z dokumentacji doskonalenia zawodowego wybranych dwóch SGR, tj. SGRChem „Warszawa 6” i SGRT „Warszawa 8” wynikało, że większość tematów została zrealizowana. Realizowane tematy dotyczyły m.in.: taktyki prowadzenia działań ratowniczych podczas wypadków komunikacyjnych z udziałem samochodów ciężarowych i autobusów; ćwiczeń doskonalących z zakresu obsługi pojazdów specjalistycznych oraz sprzętu, będących na wyposażeniu SGRT podczas wypadków samochodów ciężarowych; działania SGRChem podczas działań radiacyjnych; metody przemieszczania/przepompowania substancji niebezpiecznych.

Brak realizacji niektórych tematów szkoleń był spowodowany koniecznością realizacji prowadzonych działań ratowniczych lub brakiem miejsc do przeprowadzenia szkoleń.

Z zestawienia ćwiczeń specjalistycznych grup ratowniczych zorganizowanych w KM PSP m. st. Warszawy, wynikało, że w latach 2023-2024 KM PSP m. st. Warszawy zorganizowała m.in.: osiem ćwiczeń z udziałem SGPR „Warszawa 9”, sześć ćwiczeń z udziałem SGRChem „Warszawa 6” oraz 33 ćwiczenia z udziałem SGS i SGRW-N.

(akta kontroli: t. 2 str. 127-209, 257-350, 476-483, t. 3 str. 383-435, t. 4 str. 415-444, t. 5 str. 353)

Ćwiczenia ratownicze z udziałem SGR z terenu Warszawy były zorganizowane przez Komendanta Głównego PSP i Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego. W 2023 r. i 2024 r. zrealizowano odpowiednio: siedem i dwa ćwiczenia ratownicze, w których uczestniczyły z terenu Warszawy: SGRW-N i SGS „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGRT „Warszawa 8”, SGPR „Warszawa 9”.

(akta kontroli: t. 4 str. 472-475, t. 5 str. 321-359)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy na bieżąco analizował stan liczbowy i wyszkolenie SGR, a także aktualizował składy osobowe poszczególnych SGR w zakresie stanu liczbowego oraz kwalifikacji i uprawnień strażaków wchodzących w ich skład. Pomimo działań podejmowanych w celu zapewnienia odpowiedniej liczby szkoleń w dwóch spośród sześciu SGR wystąpiły braki w wyszkoleniu funkcjonariuszy, które zwiększały obciążenie strażaków posiadających odpowiednie kwalifikacje. W ocenie NIK biorąc pod uwagę liczbę i zakres poziomów gotowości

SGRChem „Warszawa 6”, zasadne jest zintensyfikowanie działań celem zaspokojenia potrzeb szkoleniowych tej grupy.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników.

Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 listopada 2014 roku w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej³⁹, komendant miejski PSP jest zobowiązany do ustalenia tabeli wyposażenia⁴⁰, w uzgodnieniu z komendantem wojewódzkim PSP.

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy ustalił normatywy wyposażenia SGR i wyposażenia indywidualnego strażaków ratowników w poszczególnych dziedzinach ratownictwa w 2020 r. Zostały one uzgodnione⁴¹ z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim PSP. W związku z koniecznością opracowania zestawień należnych pojazdów, sprzętu i środków technicznych w jednostkach PSP, Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy, w 2023 r., sporządził tabelę wyposażenia dla KM PSP m. st. Warszawy, które uzgodniono z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim PSP, celem ich stosowania i wykorzystania służbowego. Tabele wyposażenia wprowadził Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy rozkazem z dnia 18 lipca 2024 roku⁴².

Opracowanie tabel wyposażenia zostało poprzedzone analizą normatywów wyposażenia SGR, z uwzględnieniem bieżących potrzeb sprzętowych. Uzasadniając celowość wprowadzenia zmian wskazano m.in. na potrzebę zapewnienia dodatkowego pojazdu typu SLRR⁴³ dla każdej SGR, kontenera do gaszenia pojazdów z napędem elektrycznym, mikrobuse i autobusu do przewozu osób.

Normatywy wyposażenia SGR, które nie zostały określone w powyższym rozporządzeniu, ujęto w poszczególnych zasadach organizacji ratownictwa specjalistycznego w ksero. W przypadku SGPR, stan wyposażenia wynikał również z „Zasad organizacji grup poszukiwawczo-ratowniczych przeznaczonych do działań na terenach zurbanizowanych poza granicami kraju (USAR) utworzonych z zasobów Państwowej Straży Pożarnej”, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP w październiku 2023 r. W sporządzonych „Analizach zabezpieczenia operacyjnego” m. st. Warszawy z 2023 i 2024 roku, uwzględniono pojazdy i sprzęt przewidziany do działań w zakresie gaszenia pożarów oraz poszczególnych dziedzin ratownictwa⁴⁴.

(akta kontroli: t. 1 str. 89-121, t. 2 str. 443-444, 484-490, t. 4 str. 557-562, 634-639, t. 5 str. 390-392)

W okresie objętym kontrolą, dokonywano analiz kompletności wyposażenia SGR funkcjonujących w strukturach organizacyjnych KM PSP m. st. Warszawy, w związku z opracowaniem „Planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej” przez dowódców poszczególnych SGR. Przeprowadzona analiza posiadanego wyposażenia, minimalnych wymagań sprzętowych oraz zadań określonych w „Zasadach organizacji” poszczególnych grup ratowniczych wykazała, że stan wyposażenia SGR wchodzących w skład KM PSP m. st. Warszawy umożliwiał prowadzenie działań ratowniczych.

³⁹ Dz. U. 2014 poz. 1793 ze zm.

⁴⁰ §4 ust. 1 ww. rozporządzenia.

⁴¹ Uzgodnienie nastąpiło w formie rozkazu nr 10/2021 Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 18 stycznia 2021 roku w sprawie ustalenia tabeli wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa mazowieckiego.

⁴² Rozkaz nr 121/2024 Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy z dnia 18 lipca 2024 roku w sprawie ustalenia tabeli wyposażenia sprzętowego jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej na terenie m. st. Warszawy.

⁴³ Lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy.

⁴⁴ Tj. ratownictwo chemiczno-ekologiczne, techniczne, wodne, wysokościowe, medyczne.

SGR posiadały specjalistyczne pojazdy i sprzęt, zgodnie z ustalonymi tabelami wyposażenia. Były to: m.in. samochody podzespołu poszukiwawczo-ratowniczego, rozpoznania chemicznego, ratownictwa technicznego, ratownictwa wodnego, wysokościowego, oraz ciężki samochód ratownictwa technicznego, sonary, łódzie, dźwig o udźwigu powyżej 30 ton. W SGR stwierdzono natomiast braki w: indywidualnym wyposażeniu strażaków ratowników⁴⁵, sprzęcie ratowniczym⁴⁶, podręcznym sprzęcie burzącym⁴⁷, sprzęcie zabezpieczenia działań⁴⁸. Powyższe braki nie wpływały istotnie na prowadzenie przez funkcjonariuszy SGR działań ratowniczych.

Kompletność wyposażenia SGR poddawano stałej analizie przez dowódców SGR i ich zastępców. W przypadku braku wyposażenia względem ustalonego normatywu lub uszkodzenia posiadanego wyposażenia, dowódcy SGR zgłaszali do Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy zapotrzebowanie w powyższym zakresie. Potrzeby w zakresie sprzętu i wyposażenia były ujmowane w planach organizacyjnych i utrzymania stałej gotowości operacyjnej, zatwierdzanych przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy. Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wyjaśnił, że uzupełniano sukcesywnie niedobory sprzętowe poprzez ich zakup, a także dokonywano napraw sprzętu w zależności od możliwości finansowych. W toku kontroli weryfikacji poddano wyposażenie specjalistyczne pod kątem ilościowym oraz ważności badań technicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyposażenia i pojazdów.

(akta kontroli: t. 1 str. 596-673, t. 2 str. 444-445, t. 4 str. 1-242, 345-358)

W 2023 roku Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy dwukrotnie wnioskował do Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP o zwiększenie planu wydatków rzeczowych na zapewnienie finansowania SGR⁴⁹, zgodnie z ich potrzebami, w łącznej wysokości 11 227,9 tys. zł. W 2024 r. złożono wniosek o wprowadzenie do budżetu m. st. Warszawy, nowego zadania inwestycyjnego pn. „Zakupy inwestycyjne dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy” z przeznaczeniem na sfinansowanie lub dofinansowanie zakupu m.in. samochodów, pojazdów, urządzeń i sprzętu, także z możliwością zakupu ich wraz z wyposażeniem i osprzętem. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła 2 500 tys. zł.

W latach 2023-2024, Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy złożył osiem wniosków o dofinansowanie SGR funkcjonujących w strukturach Komendy. W 2023 r. skierowano sześć wniosków, z czego cztery do KG PSP i dwa do KW PSP, w 2024 r. dwa wnioski złożono do KG PSP. Łączna kwota dofinansowania wynosiła 2 722,3 tys. zł⁵⁰. Wnioski dotyczyły poszczególnych SGR w zakresie m.in.:

- SGRChem „Warszawa 6”: utrzymywania gotowości operacyjnej wraz z dostosowaniem obiektu do wymagań mobilnego laboratorium i jego funkcjonowania (na kwotę 1 432 tys. zł),
- SGPR „Warszawa 9”: naprawy zużytego i zniszczonego sprzętu, który służył podczas prowadzonych działań ratowniczych po trzęsieniu ziemi w Turcji (na kwotę 434 tys. zł),

⁴⁵ W SGPR „Warszawa 9” braki dotyczyły m.in.: ubrań przeznaczonych do pracy w strefie roboczej (54), obuwia specjalnego (17), kominiarek termoaktywnych (54). W SGRW „Warszawa 7” wszystkie braki dotyczyły: czapek zimowych pod kask (38), kominiarek (38), kombinezonów wewnętrznych ocieplających (25), letnich ubrań dwuczęściowych treningowych (8), butów trekkingowych z membraną (38). W SGRW-N braki dotyczyły m.in.: zestawów ubrań ochronnych (13), urządzeń kontrolno-pomiarowych (6).

⁴⁶ Np. szelki ratownicze (brak 2) w SGRT „Warszawa 8”.

⁴⁷ Np. wciągarka ręczna linowa i łańcuchowa (brak 2) w SGPR „Warszawa 9”.

⁴⁸ Np. maski dla osób ewakuowanych kompatybilne z aparatem przewodowym (brak 2) w SGPR „Warszawa 9”.

⁴⁹ Wniosek nr MF.0754.3.2023 z 27 marca 2023 roku na kwotę 5 509 850,00 zł oraz wniosek nr MF.0754.3.1.2023 z 19 kwietnia 2023 roku na kwotę 5 718 000,00 zł.

⁵⁰ Tj. w 2023 roku – 2 513 307,34 zł; w 2024 roku – 209 000,00 zł.

- SGRW-N „Warszawa 5”: zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochrony przeciwpożarowej (na kwotę 85,3 tys. zł).

W okresie objętym kontrolą na potrzeby SGR zakupiono sprzęt i wyposażenie na kwotę 3 176,6 tys. zł. Przedmiotem zakupów były m.in.: samochód przeznaczony do działań poszukiwawczo-ratowniczych, sprzęt komputerowy, paliwo, usługi remontowe i naprawcze. Dokonane zakupy przeznaczono dla wszystkich SGR będących w strukturach organizacyjnych KM PSP m. st. Warszawy. Ustalono, że źródłami ich finansowania były: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej oraz budżet państwa.

W latach 2023-2024 SGR otrzymywały wyposażenie zakupione przez KW PSP w Warszawie. Ustalono, że w 2023 roku, KM PSP m. st. Warszawy zawarła osiem umów użyczenia z KW PSP w Warszawie, na mocy których uzyskała prawo do korzystania z m.in. sprzętu analitycznego i bezzałogowego statku powietrznego. Wyposażenie pozyskano dla SGRChem „Warszawa 6” oraz SGPR „Warszawa 9”. Łączna wartość sprzętu, który stanowił przedmiot powyższych umów, wynosiła 2 371,8 tys. zł. W 2024 r. nie zawierano umów użyczenia w przedmiotowym zakresie. Ponadto stwierdzono, że KW PSP w Warszawie przekazywała racje żywnościowe na wypadek prowadzenia długotrwałych działań ratowniczych dla poszczególnych SGR⁵¹ o wartości 4 026,72 zł. Nie stwierdzono przypadków pozyskania przez KM PSP m. st. Warszawy wyposażenia zakupionego przez KG PSP.

(akta kontroli: t. 2 str. 491-562, t. 3 str. 448-467, t. 5 str. 402-410)

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy zapewniał zabezpieczenie logistyczne SGR na wypadek konieczności prowadzenia długotrwałych działań ratowniczych. W powiatowych planach ratowniczych m. st. Warszawy sporządzonych w 2022 r. (obowiązującym do wdrożenia Planu z 2023 roku, tj. do lipca 2023 roku), 2023 r. i 2024 r. zawarto informacje dotyczące organizacji zabezpieczenia logistycznego długotrwałych działań ratowniczych w zakresie zapewnienia m.in. wyżywienia, odpoczynku czy noclegu dla strażaków wchodzących w skład SGR. Zakładana łączna liczba miejsc noclegowych we wszystkich JRG PSP m. st. Warszawy, które mogą zakwaterować członków SGR wynosi 234 miejsca. Ponadto do dyspozycji KM PSP m. st. Warszawy pozostają dwa kontenery kwatermistrzowskie, przeznaczone dla 60 osób.

Komenda Miejska PSP m. st. Warszawy posiada własne stacje paliw, a dystrybutory służące do tankowania znajdują się w 13 z 17 JRG będących na obszarze miasta. Dostawa paliw do powyższych stacji realizowano na podstawie umowy z firmą zewnętrzną.

Naprawę pojazdów i sprzętu będącego do dyspozycji KM PSP m. st. Warszawy realizowano przez Wydział Techniczny wchodzący w skład struktury organizacyjnej Komendy oraz przez podmioty zewnętrzne mogące świadczyć wyżej wymienione usługi dla pojazdów ciężarowych, osobowych i dostawczych oraz w zakresie serwisu zabudowy specjalistycznej i sprzętu pożarniczego.

Z wyjaśnień Zastępcy Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy wynikało, że przyjęte rozwiązania w zakresie realizacji napraw pojazdów i sprzętu umożliwiały natychmiastową reakcję w sytuacjach kryzysowych, dzięki czemu przywrócenie sprawności sprzętu i wyposażenia możliwe było w jak najkrótszym czasie. Pozwalało to też na podejmowanie napraw i usług serwisowych niezależnie od godzin pracy podmiotów zewnętrznych.

(akta kontroli: t. 1 str. 178-183, 232-237, 273-278, t. 2 str. 563-570, t. 3 str. 358-360, 371-376, t. 5 str. 74-79)

⁵¹ Dla SGRW-N, SGRW, SGRT, SGPR.

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia działania Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy w zakresie zapewnienia wyposażenia SGR i strażaków ratowników prowadzących działania ratownicze funkcjonujących w strukturze organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy. Pomimo stwierdzonych braków stan wyposażenia umożliwiał prowadzenie działań ratowniczych grupom specjalistycznym. Tabele wyposażenia ustalone przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy uwzględniały potrzeby sprzętowe SGR i zostały uzgodnione z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy podejmował działania mające na celu zapewnienie finansowania SGR, a strażakom SGR zapewniono zabezpieczenie logistyczne na wypadek prowadzenia długotrwałych działań ratowniczych.

OBSZAR

4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej.

Opis stanu
faktycznego

Proces monitorowania bieżącej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR funkcjonujących w strukturze organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy, w okresie objętym kontrolą, został uregulowany dwoma rozkazami⁵² Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy z dnia 16 stycznia 2017 r. i z dnia 28 grudnia 2023 roku.

Stwierdzono, że Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy wprowadził 28 grudnia 2023 r. wzór tabeli poziomu gotowości operacyjnej SGS „Warszawa 5” do rozkazu Nr 312/2023, pomimo że od 1 stycznia 2023 r. obowiązywały nowe wzory tabel poziomu gotowości operacyjnej grup specjalistycznych, które uwzględniały Specjalistyczne Grupy Sonarowe, o czym poinformowało drogą elektroniczną SK KW PSP.

Monitorowanie bieżącej gotowości operacyjnej odbywało się za pomocą codziennych raportów⁵³ monitoringu grup specjalistycznych przekazywanych drogą elektroniczną do Stanowiska Kierowania (SK) KM PSP m. st. Warszawy. W raportach wskazywano m.in: osobę sporządzającą raport, poziom gotowości, pojazdy. Ze SK KM PSP m. st. Warszawy przesyłano drogą elektroniczną do SK KW PSP tabele poziomu gotowości operacyjnej grup specjalistycznych ksrg zawierające m.in. poziomy gotowości SGR wg rozkazu oraz stanu aktualnego. Pod tabelami były również podawane przyczyny braku utrzymania poziomu gotowości operacyjnej wynikającej z rozkazu o utworzeniu grupy.

Monitorowanie gotowości SGR przebiegało zgodnie z „Zasadami monitoringu sił i środków ksrg” zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego PSP dnia 29 marca 2013 roku.

(akta kontroli: t. 2 str. 218, 423-438, t. 3 str. 23-26, 40-61)

W sytuacji zaistnienia obniżonej gotowości operacyjnej w danej SGR, informacja w tym zakresie była przekazywana do SK KM PSP m. st. Warszawy, a następnie do SK KW PSP w Warszawie, zgodnie z zasadami dotyczącymi codziennego raportowania monitoringu SGR. W tabelach poziomu gotowości operacyjnej, oprócz zgłoszonego obniżonego poziomu gotowości podawano również przyczynę jej zaistnienia.

W KM PSP m. st. Warszawy, w ramach codziennego raportowania monitoringu SGR, na bieżąco dokonywano analiz gotowości operacyjnej tych grup. W przypadku

⁵² Tj. rozkaz Nr 2/2017 z dnia 16 stycznia 2017 r. i rozkaz Nr 312/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie: wprowadzenia raportów monitoringu grup i sekcji specjalistycznych dla Stanowiska Kierowania Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy oraz Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy.

⁵³ Stanowiących załączniki nr 1-5 do rozkazu nr 2/2017 z dnia 16 stycznia 2017 roku oraz do rozkazu nr 312/2023 z dnia 28 grudnia 2023 roku.

stwierdzenia obniżonej gotowości operacyjnej dla danej SGR wyjaśniano przyczyny tego stanu rzeczy oraz podejmowano działania mające na celu utrzymanie poziomów deklarowanej gotowości operacyjnej, poprzez m.in.: naprawę i serwis sprzętu realizowanego przez Wydział Techniczny KM PSP m. st. Warszawy, przekazanie pojazdów do naprawy w autoryzowanych serwisach producenta, szkolenie psów i ich opiekunów.

(akta kontroli: t. 2 str. 1-62, t. 3 str. 29-30, 82-88, 680-681, t. 5 str. 156)

W okresie objętym kontrolą, pięć z sześciu SGR zgłaszało obniżoną gotowość operacyjną w zakresie niektórych deklarowanych jej poziomów⁵⁴. Dotyczyła ona takich SGR jak: SGRW-N i SGS „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGRT „Warszawa 8” oraz SGPR „Warszawa 9”. Jedyną grupą, która nie zgłaszała obniżonej gotowości operacyjnej była SGRW „Warszawa 7”. Obniżona gotowość operacyjna wynikała przede wszystkim z awarii samochodów i sprzętu specjalistycznego, a także niedoborów w zakresie personalnym i sprzętowym.

Ustalono, m.in. że:

- SGS „Warszawa 5” nie utrzymywała poziomu gotowości operacyjnej przez ponad 4 miesiące (od 15 grudnia 2023 r. do 25 kwietnia 2024 r.) z powodu uszkodzenia sonaru do poszukiwań podwodnych i braku środków finansowych na jego naprawę;
- SGRChem „Warszawa 6” nie utrzymywała poziomów gotowości operacyjnej A przez ponad 2 miesiące (od 1 sierpnia do 27 października 2023 r.), D przez ponad 3 miesiące (od 10 lutego do 16 maja 2024 r.) oraz L przez ponad 2 miesiące (od 26 lutego do 30 kwietnia 2024 r.), co było spowodowane uszkodzeniem pojazdów (samochody: SCRChem Dekontaminacyjny i SCRRChem Laboratorium);
- SGRT „Warszawa 8” wykazywała brak gotowości operacyjnej poziomu B przez ponad dwa miesiące (od 19 stycznia do 30 marca 2023 r.), co było spowodowane wycofaniem z podziału bojowego pojazdu specjalistycznego (samochodu SCRt Mega City Rotator);
- SGPR „Warszawa 9” nie utrzymywała gotowości operacyjnej poziomu B przez co najmniej półtora roku, tj. od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli, co było spowodowane brakiem zdanych egzaminów⁵⁵ przez ratowników z psami z zakresu specjalności gruzowiskowej.

W latach 2023-2024 występowały okresowe (czasowe) rozbieżności pomiędzy aktualnymi, a deklarowanymi poziomami gotowości operacyjnej SGR, które wynikały m.in. z powyższych przyczyn.

Ustalono, że Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy, nie zwrócił się do Komendanta Wojewódzkiego PSP w Warszawie, aby ten wnioskował⁵⁶ do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na odstępstwo od zasad organizacji poszczególnych SGR w zakresie utrzymania niektórych deklarowanych poziomów gotowości operacyjnej ww. SGR.

Ponadto SGRW-N „Warszawa 5” nie utrzymywała deklarowanego poziomu gotowości operacyjnej ABCchem od 27 grudnia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli z powodu braków sprzętowych. Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy poinformował⁵⁷ Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP o brakach sprzętowych, które uniemożliwiają wykonywanie zadań w wodach skażonych.

⁵⁴ Dla SGS nie stopniuje się poziomów gotowości operacyjnej. Grupa ta po spełnieniu określonych dla niej wymagań wykazuje gotowość operacyjną.

⁵⁵ Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy wskazał, że część psów jest w trakcie szkolenia przygotowującego do egzaminów klasy 0 i klasy 1. Egzamin jest zdawany przez ratownika z psem ratowniczym.

⁵⁶ 3.6.1.: pkt 19 „Zasad organizacji RW-N-2020”, pkt 14 „Zasad organizacji PR-2016” i „Zasad organizacji PR-2023”; 3.6.2. pkt 13 „Zasad organizacji RChem-2021”; 3.6. pkt 16 „Zasad organizacji RT-2021”.

⁵⁷ Pismo Nr MR.5270.28.2023.BB z dnia 27 grudnia 2023 r.

(akta kontroli, t. 1, str. 28-33, 281, 294-298, 301, 318-320, 329-333, 342, 349-352, 381-385, , t. 3. str. 29-30, 82-88, 479-489, 641-642, 665-668, 675-676, t. 4, str. 476-479, t. 5, str. 149-164, 319-320)

W okresie objętym kontrolą, żadna ze specjalistycznych grup ratowniczych będących w strukturach organizacyjnych KM PSP m. st. Warszawy nie zgłaszała podwyższonej gotowości operacyjnej.

(akta kontroli: t. 3 str. 27-28)

W grudniu 2023 r. w KM PSP m. st. Warszawy dokonano kompleksowej analizy rozkazów wydanych przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy, stanowiących podstawę organizacji SGR. Konsekwencją dokonanej analizy był rozkaz Nr 313/2023 z dnia 27 grudnia 2023 r. (zmieniony aneksem Nr 1 i 2), który wprowadził zmiany w zakresie poziomów gotowości SGR funkcjonujących w strukturze KM PSP m. st. Warszawy i uchylił dotychczasowe rozkazy, celem dostosowania do obowiązujących zasad organizacji poszczególnych rodzajów ratownictwa.

(akta kontroli: t. 1 str. 13-14, t. 2 str. 568-569)

W okresie objętym kontrolą, SGR będące w strukturach organizacyjnych KM PSP m.st. Warszawy uczestniczyły w 437 zdarzeniach, z czego 316 miały miejsce w 2023 r.⁵⁸, a 121 w 2024 r.⁵⁹. Poza obszarem chronionym, właściwym dla SGR, w 2023 r. trzykrotnie przeprowadzono działania ratownicze. Były to dwa zdarzenia z udziałem SGS i SGRW-N „Warszawa 5” oraz jedno w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych, w których uczestniczyła SGPR „Warszawa 9”. W 2024 r. nie odnotowano działań ratowniczych poza obszarem chronionym właściwym dla SGR.

(akta kontroli: t. 5 str. 200-245)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia monitorowanie gotowości operacyjnej SGR przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy. Ustalone zasady w przedmiotowym zakresie pozwoliły na weryfikację bieżącej gotowości operacyjnej SGR. Przeprowadzona analiza rozkazów, skutkowała ich dostosowaniem do obowiązujących zasad organizacji poszczególnych rodzajów ratownictwa. Obniżanie poziomów gotowości operacyjnej w stosunku do deklarowanej było spowodowane obiektywnymi przesłankami wynikającymi przede wszystkim z konieczności dokonania naprawy i serwisu samochodów, sprzętu specjalistycznego, a także przeszkolenia zespołów ratowniczych w zakresie specjalności gruzowiskowej.

OBSZAR

5. Sprawowanie przez Komendanta Miejskiego PSP m.st. Warszawy nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2023-2024 zespoły inspekcyjne z KW PSP w Warszawie dokonywały inspekcji gotowości operacyjnej poszczególnych SGR na podstawie „Wytucznych prowadzenia inspekcji gotowości operacyjnej oddziałów i pododdziałów Mazowieckiej Brygady Odwodowej⁶⁰ krsgr” (SGR stanowiły pododdziały MBO).

⁵⁸ Tj. SGPR „Warszawa 9” – 7, SGRT „Warszawa 8” – 25, SGRW „Warszawa 7” – 21, SGRChem „Warszawa 6” – 154, SGS „Warszawa 5” i SGRW-N „Warszawa 5” – 102, SGRW-N „Warszawa 5” – 7.

⁵⁹ Tj. SGPR „Warszawa 9” – 5, SGRT „Warszawa 8” – 7, SGRW „Warszawa 7” – 10, SGRChem „Warszawa 6” – 56, SGS „Warszawa 5” i SGRW-N „Warszawa 5” – 17, SGRW-N „Warszawa 5” – 26.

⁶⁰ Dalej: MBO.

W latach 2023-2024 przeprowadziły one inspekcje gotowości operacyjnej w czterech z sześciu SGR będących w strukturze organizacyjnej KM PSP m. st. Warszawy, tj. w SGRW-N „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGRW „Warszawa 7” oraz SGPR „Warszawa 9”. Ponadto w SGRChem „Warszawa 6” zespół inspekcyjny skontrolował gotowość operacyjną modułu CBRN. Z powyższych inspekcji były sporządzone protokoły. Inspekcje nie zostały przeprowadzone w SGS „Warszawa 5” i SGRT „Warszawa 8”.

Przedmiotem inspekcji w zakresie przygotowania SGR do prowadzenia działań ratowniczych było m.in.: czas dojazdu sił i środków pododdziału do rejonu koncentracji, gotowość ratowników do prowadzenia działań ratowniczych, dokumentacja operacyjna pododdziału, stanu samochodów i sprzętu.

Prowadzone inspekcje nie dotyczyły procesu nadzoru Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy nad SGR.

W pięciu protokołach z inspekcji gotowości operacyjnej pododdziałów MBO z 20 czerwca 2023 r. i 11 czerwca 2024 r. dotyczących SGRW-N „Warszawa 5”, SGRChem „Warszawa 6”, SGRW „Warszawa 7” i SGPR „Warszawa 9” nie sformułowano uwag i wniosków do realizacji. Stwierdzono jedynie, że pododdział SGRW-N „Warszawa 5” był gotowy do udziału w ćwiczeniach, a pododdział tworzący moduł CBRN był zdyscyplinowany i właściwie zorganizowany.

(akta kontroli: t. 1 str. 157, t. 3 str. 30-31, 89-113)

Komendant Miejski PSP m. st. Warszawy na bieżąco dokonywał analizy gotowości operacyjnej poszczególnych SGR poprzez codzienne raportowanie monitoringu SGR, do którego wykorzystywano stosowne formularze określone w wydanych przez niego rozkazach.

(akta kontroli: t. 2 str. 218, 423-438, t. 3 str. 25-26)

Zgodnie z art. 13 ust. 6 pkt 6 ustawy o PSP, do zadań komendanta miejskiego PSP należy analizowanie działań ratowniczych prowadzonych na obszarze powiatu przez podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Komendant Miejski PSP m.st. Warszawy przeprowadził w:

- 2023 r. 12 analiz działań ratowniczych (pięć pełnych i siedem skróconych). We wszystkich analizowanych zdarzeniach nie brały udziału SGR będące w strukturze KM PSP m.st. Warszawy;
- 2024 r. przeprowadzono jedną analizę działań ratowniczych, która dotyczyła pożaru Centrum Hal Targowych przy ul. Marywilskiej 44 w Warszawie. W działaniach ratowniczych uczestniczyła SGRChem „Warszawa 6”.

Zastępca Komendanta Miejskiego PSP m.st. Warszawy zatwierdził analizę działań ratowniczych 5 czerwca 2024 r., w której zawarto m.in.: podstawowe dane dotyczące zdarzenia, opis podjętych działań ratowniczych, informacje ogólne dotyczące specyfiki zdarzenia i rodzaju zagrożeń oraz efektów prowadzenia działań ratowniczych, wykaz sił uczestniczących w działaniach ratowniczych. W analizie przedstawiono ocenę organizacji oraz przeprowadzenia działań ratowniczych, a także wnioski w zakresie propozycji ewentualnych zmian zasad i procedur ratowniczych lub funkcjonowania ksr. Analiza zawierała wszystkie zakresy tematyczne określone w załączniku nr 12 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Na podstawie sporządzonej oceny przebiegu akcji ratowniczej, sformułowano wnioski, których stan realizacji został przedstawiony przez Komendanta Miejskiego PSP m.st. Warszawy i przekazany do MKW PSP, pismem z dnia 2 lipca 2024 r. Zgodnie z jego treścią, uwzględniono wnioski w obszarze konieczności zapewnienia komfortu ratowników w zakresie fizjologicznym, w przypadku prowadzenia

długotrwałych działań ratowniczych. Propozycje ewentualnych zmian przepisów i wymagań w zakresie zabezpieczania obiektów, merytorycznie omówiono w czasie spotkania w KG PSP 20 maja 2024 r. Komendant Miejski PSP m.st. Warszawy zwrócił się do Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego z prośbą o rozważenie możliwości skierowania do KG PSP propozycji w zakresie modyfikacji systemu SWD PSP w obszarze tworzenia w karcie zdarzenia podziału sił i środków na odcinki bojowe oraz umożliwienia dopisywania kanałów łączności przydzielonych do prowadzenia korespondencji na danym odcinku bojowym. Zdaniem Komendanta, takie rozwiązanie usprawniłoby zarządzanie dostępnymi siłami i środkami w rejonie działań przez KDR, a także analizę działań ratowniczych.

(akta kontroli: t. 3 str. 32-33, 490-636)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie nadzoru nad SGR przez Komendanta Miejskiego PSP m. st. Warszawy w zakresie bieżących analiz gotowości operacyjnej poszczególnych SGR, analizy i weryfikacji wydawanych rozkazów powiatowych planów ratowniczych, a także przeprowadzonych działań ratowniczych z udziałem SGR. Przeprowadzone inspekcje przez zespoły inspekcyjne w zakresie gotowości ratowników do prowadzenia działań ratowniczych, stanu samochodów i sprzętu, a także dokumentacji SGR nie stwierdziły nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o skorygowanie planu organizacyjnego oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGRT z 2023 r. poprzez uwzględnienie w nim 3-letniego harmonogramu szkoleń, w oparciu o wymogi kwalifikacyjne przyjęte w ksrg oraz inne, związane z użytkowaniem urządzeń specjalistycznych.

W związku z usunięciem stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości, NIK nie formułuje wniosków pokontrolnych w pozostałym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 16 września 2024 r.

Kontrolerzy
Arkadiusz Tulpan
doradca prawny

-//-

Eryk Ibraimoski
inspektor k.p.

-//-

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
p.o. Dyrektor
Tomasz Sordyl

-//-